



Tulevaisuus ja sopeuttamishjelma ja sopeutustaso 2025-2026

Aluehallitus 19.02.2024 § 32

Valmistelija Kinnunen Marina
Nystrand Lena

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Valtuuston 12.6.2023 hyväksymä tulevaisuus- ja sopeuttamishjelma koskee toimintavuotia 2023-2024. Tulevaisuus- ja sopeuttamishjelman 2025-2026 valmistelutyö on käynnistynyt, jotta talous saadaan tasapainoon.

Ohjelman valmistelu alkoi yhteisellä seminaarilla (19.1.2024) aluevaltuuston ja hallituksen kanssa. Seminaarissa kerättiin virkamiesvalmistelun tueksi päättäjien kehittämisehdotuksia sekä ehdotuksia panostuksista ja säästökohteista. Johtoryhmä on seminaarissaan 6.2.2024 tehnyt kokonaisaikataulun ja suunnitelman ohjelman loppuunsaattamiseksi. Toimialat ja tulosalueet keräävät helmikuun alkupuolella henkilöstöltä ja lähiesimiehiltä vastaavasti konkreettisia toimenpide- ja muutosehdotuksia. Keskijohdon seminaarin ja työpajan lisäksi yritykset, raadit ja neuvostot osallistetaan valmisteluun jo helmikuussa. Maaliskuun alkupuolella säästöideat viedään tarkalle kustannustasolle arvioiden päätösten ennakkovaikutukset ja riskit. Ohjelman luonnos esitellään maaliskuussa, minkä jälkeen kunnille annetaan mahdollisuus antaa lausuntonsa palveluverkkoon liittyvistä asioista. Aluevaltuustolla ja hallituksella on yhteinen seminaari ohjelmasta 12.4.2025. Ohjelma on aluehallituksessa päätöksenteossa 15.4.2024 ja aluevaltuustossa 22.4.2024. Päätökset 2025 toimenpiteistä tuodaan suunnitelmien mukaan aluehallitukseen kesäkuussa 2024. Ehdotus vuosien 2025-2026 tulevaisuus- ja sopeuttamishjelmaksi valmistellaan yhteistyössä henkilöstön kanssa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 4 §:n mukaisesti.

Pohjanmaan hyvinvointialueen ensimmäinen toimintavuosi nykyisessä organisaatiomuodossa on päättynyt ja parhailaan laaditaan tilinpäätöstä. Alustava tulos on 40 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tulos on huomattavasti budjetoitua parempi, mutta alijäämä on kuitenkin suuri ja vaikuttaa yhdessä vuodeksi 2024 budjetoidun 34 milj. euron alijäämän kanssa siten, että toimintavuoden 2025 alkaessa hyvinvointialueelle on kertynyt 74 milj. euron alijäämä. Kertyneen alijäämän tulee olla katettu viimeistään vuonna 2026 tai mieluiten muutettu ylijäämäksi, jotta investoinnit voidaan tulevaisuudessa hoitaa sitä mukaa kuin tarpeita ilmenee vakaan ja kestäväen taloudellisen kehityksen mahdollistamiseksi. Sekä omissa kiinteistöissä että vuokratiloissa on peruskorjausten tai uusien tilojen tarvetta. Sellaiset vastuusitoumukset eivät ole mahdollisia niin kauan kuin hyvinvointialue ei saa lainanottovaltuuksia.

Hyvinvointialueet saavat vuonna 2025 kertakorvaukset, jotka kattavat hyvinvointialueiden vuonna 2023 syntyneen kokonaisalijäämän. Kertakorvaus ei kuitenkaan vastaa oman hyvinvointialueen alijäämää, vaan normaalia osuutta, jonka hyvinvointialue saa muuten valtionrahoituksena. Lopullinen osuus vahvistuu, kun kaikki tilinpäätökset ovat valmistuneet, mutta hyvinvointialueiden vuoden 2023 alijäämästä saatujen ennakkotietojen perusteella arvioidaan, että korvaus voisi kuitenkin olla n. 40 miljoonaa euroa. Vuonna 2026 maksettavan, vuoden 2024 alijäämiä korjaavan kertakorvauksen määrästä ei ole vielä tietoja, mutta vuoden 2024 budjetoidut alijäämät ovat noin puolet vuoden 2023 alustavista alijäämistä, joten Pohjanmaan hyvinvointialueen voidaan laskea saavan n. 20 miljoonaa euroa. Rahoituksen epävarmuuden vuoksi tarvitaan kuitenkin puskuri rahoituksen mahdollisten lisärajoitusten varalta.

Jotta vuoden 2025 aikana saavutetaan runsaan 40 miljoonan euron ylijäämä ja kertynyt alijäämä saadaan supistettua 32 miljoonaan euroon, vaaditaan vuoden aikana vielä 30 miljoonan euron sopeuttamistoimenpide siitä huolimatta, että laskelmiin on sisällytetty



kertakorvaus. Myös vuodeksi 2026 on arvioitu 10 miljoonan euron vähennystarve vuosina 2023-2025 kertyneen alijäämän loppuosan kattamiseksi.

Vuosittaisten kustannusten arvioidaan nousevan inflaation ja sopimuksenmukaisten palkankorotusten mukaisesti, kun taas rahoitus kasvaa vuosittaisen hyvinvointialueindeksin mukaisesti. Sopeuttamistoimenpiteet tulee toteuttaa rakenteellisten muutosten kautta, jotta supistuneet kustannukset saadaan pidettyä pysyvästi myös tuleville vuosille sopeutetulla tasolla.

Vuoden 2023 10 miljoonan euron sopeutus on onnistuttu toteuttamaan, ja vuoden 2024 sopeutukseksi budjetoitiin 27 miljoonaa euroa, joten koko ohjelma 30 miljoonan euron toimenpiteineen 2025 ja 10 miljoonan euron toimenpiteineen 2026 on yhteensä 77 miljoonaa euroa.

Jos vuoden 2024 tulos paranee merkittävästi budjetoituun nähden tai jos rahoitustilanteesta tulee ilmoitettua parempi, voidaan sopeutustasoa tarkistaa samassa määrin. Sopeuttamistoimien painopisteen tulee kuitenkin olla vuodessa 2025 sen varmistamiseksi, että alijäämä saadaan katettua vuonna 2026.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

esittää, että

- hallitus hyväksyy tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman 2025-2026 tekemisen suunnitelman
- valtuustolle ohjelman sopeutustasoksi 2025 vuodelle 30 miljoonaa euroa ja 2026 vuodelle 10 miljoonaa euroa. Sopeutustasoa päivitetään, jos taloudellinen tilanne merkittävästi muuttuu.
- ehdotus vuosien 2025-2026 tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmaksi valmistellaan yhteistyössä henkilöstön kanssa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 4 §:n mukaisesti.

Päätös:

Esittelijän ruotsinkielisen päätösehdotuksen ensimmäistä kohtaa muutettiin kuulumaan seuraavasti: ”styrelsen godkänner planen för uppgörandet av framtids- och anpassningsprogrammet år 2025-2026”. Suomenkieliseen päätösehdotukseen ei tehty kielellistä korjausta.

Hallitus hyväksyi uudelleen muotoillun ehdotuksen.

Kokous keskeytettiin lounaan ajaksi klo 11.02-11.45.

Jakelu

Aluevaltuusto 11.03.2024 § 5
833/00.01.02.01/2024

Valmistelija Kinnunen Marina
Nystrand Lena
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hallitus

- esittää valtuustolle ohjelman sopeutustasoksi 2025 vuodelle 30 miljoonaa euroa ja 2026 vuodelle 10 miljoonaa euroa. Sopeutustasoa päivitetään, jos taloudellinen tilanne merkittävästi muuttuu.
- ehdotus vuosien 2025-2026 tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmaksi valmistellaan yhteistyössä henkilöstön kanssa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 4 §:n mukaisesti.



Päätös:

Hyvinvointialuejohtaja esitteli asian.

Asian esittelyä seuranneessa keskustelussa valtuutettu Maria Palm ehdotti RKP:n ryhmän taholta, että hallituksen esityksen toinen lause "Sopeutustasoa päivitetään, jos taloudellinen tilanne merkittävästi muuttuu" muutetaan muotoon:

"Valtuusto päivittää sopeutustason, jos taloudellinen tilanne muuttuu."

Lisäysehdotusta kannatti jäsen Mikael Gädda.

Sen jälkeen valtuutettu Asko Salminen ehdotti pykälän palauttamista jatkovalmisteluun. Jatkovalmistelun aikana valtuustolle toimitettaisiin selkeä toimenpideluettelo, josta ilmenisivät säästötavoitteiden perustelut, yhteenlasketut kustannusvaikutukset sekä vaikutukset kuntalaisten saamiin palveluihin.

Palautusehdotusta kannattivat jäsenet Helinä Sipinen ja Rebecca Åkers. Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu palautusehdotus, jonka johdosta oli äänestettävä.

Äänestyksen jälkeen asian käsittely jatkui äänin 33 (jaa) - 26 (ei, palautusehdotuksen puolesta). Äänestysluettelo liitteenä.

Käsittelyn jatkuessa valtuutettu Harri Moisio ehdotti päätösesitykseen seuraavaa lisäystä:

Valtuusto päättää, että käynnistetty tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman 2025-2026 valmistelutyö toteutetaan siten, että talous saadaan tasapainoon vuoden 2026 loppuun mennessä. Tavoitteena on turvata hyvinvointialueen kansalaisten palvelut tarpeen mukaisella tasolla. Toimialat ja tulosalueet keräävät henkilöstöltä ja lähiesimiehiltä sekä muilta yhteistyötahoilta konkreettiset toimenpide- ja muutosehdotukset, jotka tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi ennen tulevaisuus- ja sopeutusohjelman (2025-2026) hyväksymistä. Samalla tuodaan selvitys 2023-2024 tulevaisuus- ja sopeutusohjelman vaikutuksista alueen palvelurakenteisiin ennen päätöksentekoa.'

Ehdotusta kannattivat jäsenet Lotta Alhonnoro ja Esko Salminen. Puheenjohtaja totesi, että oli tehty valmistelusta poikkeava kannatettu ehdotus, jonka johdosta oli äänestettävä. Äänestyksessä valmistelun ehdotus voitti äänin 35 (jaa) - 24 (ei). Äänestysluettelo liitteenä.

Sen jälkeen aluevaltuusto hyväksyi yksimielisesti RKP:n ryhmän aikaisemman ehdotuksen siitä, että esityksen toinen lause muutetaan muotoon "Valtuusto päivittää sopeutustason, jos taloudellinen tilanne muuttuu."

Näin ollen valtuusto päätti, että vuoden 2025 sopeutustaso on 30 miljoonaa euroa ja vuoden 2026 sopeutustaso 10 miljoonaa euroa. Valtuusto päivittää sopeutustason, jos taloudellinen tilanne muuttuu.

Ehdotus vuosien 2025-2026 tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmaksi valmistellaan yhteistyössä henkilöstön kanssa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 4 §:n mukaisesti.